

DOUĂ SĂMI ALE MOȘILOR VÂNĂTORI, PETRICANI ȘI MĂNEȘTI DIN ANII 1846 ȘI 1850

TWO FINANCIAL STATEMENTS OF THE VÂNĂTORI, PETRICANI AND MĂNEȘTI ESTATES FROM 1846 AND 1850

Drd. Cosmin Niță¹

Abstract: *The villages of Vânători and Petricani were donated to the Secu monastery at the beginning of the 17th century and the village of Mănești belonged to the Monastery from Cetatea Neamț, which was dedicated to the Secu monastery, in 1650. In this presentation are shown some descriptions of the villages mentioned at 19th century. Also are shown two documents containing the income and expenses of the monks of the monastery in these villages in 1845 and 1849. These documents reflect the economic activities that took place in Vânători and Petricani, also showing in detail how the money were spent.*

Keywords: *the villages of Vânători, Mănești, Petricani, Secu monastery, Neamț monastery*

Satul Petricani este atestat documentar la 24 martie 1583 când mănăstirea Humor l-a dat la schimb mănăstirii Galata² iar aceasta din urmă a făcut schimb cu marele vornic al Țării de Jos, Nestor Ureche, pentru satul Scociuhanii de pe Bârlad. La 1 octombrie 1604, vornicul a dăruit satul mănăstirii Secu, ctitoria sa³.

Satul Vânători a fost consemnat în documente la 25 aprilie 1607 când domnul Țării Moldovei, Simion Movilă, l-a rupt din ocolul Cetății Neamț și l-a dăruit mănăstirii Secu cu locuri de mori, braniști, poieni, fânețe și munți.

Satul Mănești⁴ este atestat documentar în secolul XVII, când Vasile Lupu l-a cumpărat de la Iordache vistier pentru suma de 600 lei apoi l-a dăruit Mănăstirii din Cetatea Neamț⁵, fapt consemnat în actele de întărire emise de domnul Țării Moldovei, Gheorghe Ștefan, la 14 ianuarie 1654⁶ și 16 mai 1656⁷. Mănăstirea din Cetate, cu hramul Sf. Nicolae, după ctitorire, a fost închinată mănăstirii Secu de către Vasile

¹ Universitatea „Stefan cel Mare” Suceava, Școala Doctorală de Științe Socio-Umane; Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași.

² DRH, A, VII, nr. 467, p. 558-561.

³ DIR, A, veac XVII/1, nr. 258, p. 181-182.

⁴ Satul Mănești a fost situat în zona unde este actualul cartier Blebea ce ține de orașul Târgul Neamț.

⁵ Cetatea Neamț a fost transformată în mănăstire de către domnul Țării Moldovei, Vasile Lupu, în anul 1646, pe care a închinat-o mănăstirii Secu așa cum se relatează în actul de întărire a daniei de către domnul Eustatie Dabija, la 6 februarie 1665.

⁶ CDM, II, nr. 45, p. 33.

⁷ *Ibidem*, nr. 190, p. 62.

Lupu în anul 1650⁸ iar un act de reîntărire a daniei a fost emis de către Eustratie Dabija la 6 februarie 1665 în care se specifică că: „să fie acea sfântă mănăstire supt ascultarea Săcului pentru că și acea sfântă mănăstire iaste zidită pe locul Cetății Neamțului, precum iaste scris și întru așezământurile caré le avea de la Irimiia Moghilă v(oi)e v(o)d și de la ctitorul ei răposatul Vasiilie voevod, pré care el însuș(i) o au zidit acea sfântă mân(ă)stire din Cetatea Neamțului, și însuș(i) Vasile v(oi)e vod au dat acea mân(ă)stire a sa zidită ca să fie supt ascultare(a) sf(in)tei monastire din Secul”⁹.

După venirea lui Paisie Velicicovschi ca stareț la mănăstirea Secu, acesta a unit-o cu mănăstirea Neamț, în luna august a anului 1779, cu ajutorul domnului Constantin Moruzi și a mitropolitului Gavriil Callimachi. Prin acest demers averea mănăstirii Secu a fost unită cu cea a mănăstirii Neamț, formând o singură mănăstire, cu denumirea de Neamț și Secu. La Secu a fost numit un egumen ce era subordonat starețului așa cum stipulează *Așezământul al Mănăstirilor Neamț și Secu din anul 1843*¹⁰.

Arhimandritul Andronic Popovici, fost monah la mănăstirile Neamț și Secu până la 1861, a consemnat informații despre mitoacele din satele Vânători, Mănești și Petricani în volumul II al *Istoriei Mănăstirilor Neamț și Secu*¹¹. Despre moșia Vânători, Andronic arată că erau trei biserici și un mitoc care era amplasat lângă cimitirul bisericii cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*. Mitocul era compus dintr-un corp de casă ce avea șapte chilii, două cuhnii cu câte două camere, un hambar cu temelie de piatră și pereți de lemn, două coșare unde se depozitau popușoi, un grajd, o căsoae, trei șuri, o pivniță și o umblătoare cu două despărțituri¹². În sat erau două cârciume cu cinci case și două beciuri de piatră, zece mori cu șaptesprezece pietre, opt chiuă cu unsprezece găvane și o prisacă¹³. Suprafața pământului arabil și a imașului era de 1157 de fălci iar cea a pădurii era de 1680 de fălci¹⁴. În sat, mitocul avea un vătăjel, 26 slujbași, 158 moldoveni birnici, 112 dezrobiți și 8 hrisovoliți cu femeile și copiii lor, 32 nevolnici (bătrâni) și 62 de văduve.

În satul Mănești exista o biserică cu fundație de piatră, pereți de lemn de brad, acoperiș din draniță și toate cele necesare desfășurării serviciilor religioase. Tot în sat a fost și un mitoc, de care avea grijă duchiul de la Vânători, care era compus din două case cu patru chilii, o cuhnie, un coșar, un grajd, o șură, o umblătoare și o curte mare¹⁵.

⁸ Arhimandritul Andronic Popovici, *Istoria sfintelor Mănăstiri Neamț și Secu*, vol. II, *Studiu introductiv* realizat de către pr. Dorimedont Bădărău, transcrierea și prelucrarea textului Ion Gumenăi, editura Lexon Prim, Chișinău, 2019, p. 92.

⁹ Costin Clit, *Documente privitoare la istoria Mănăstirii Secu* (I) în „Prutul”, VII, nr. 1, 2017, p. 176-178, nr. 35 (text și descr. arheografică).

¹⁰ Theodor Codrescu, *Uricariul sau Colecțiune de diferite acte care pot servi la istoria românilor*, vol. IX, Tipo-litografia „Buciumului Român”, Iași, 1887, p. 208.

¹¹ Arhimandritul Andronic Popovici, *op. cit.*, p. 163-171.

¹² *Ibidem*, p. 166-167.

¹³ *Ibidem*, p. 166.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*, p. 169.

În sat, populația era compusă din: patru slujbași volnici, 37 moldoveni birnici cu femeile și copii lor, 14 dezrobiți, 7 nevolnici și 20 de văduve¹⁶.

Moșia avea o suprafață de 228 fălci ce reprezenta terenul arabil, fânaș și imaș și 11 fălci cu huceag, lunci și rărișuri iar în sat era și o cârciumă cu două odăi, un beci, două mori cu patru pietre și o chiuă cu două gavane¹⁷.

În satul Petricani, biserica purta hramul „Sfântului Ierarh Nicolae” dar era și un mitoc compus dintr-un corp de clădire în care erau patru chilii cu sobe, o cuhnie cu două camere, un hambar, două coșare, un beci de piatră, două șuri, o căsoae, umblătoare cu două despărțituri, grădină, livadă și o curte mare¹⁸. Populația satului era compusă din: 8 slujbași volnici, 95 moldoveni birnici cu femeile și copii lor, 7 nevolnici și 7 văduve¹⁹.

Aceste trei sate cu moșiile lor erau coordonate de duchiul numit de starețul Mănăstirii Neamț și Secu, funcție pe care monahul Timotei, semnatarul documentelor arătate mai jos, a deținut-o în perioada 1845-1850.

De pe aceste moși se obțineau venituri din închirierea morilor, velnițelor, cârciumilor, recolta agricolă și taxe datorate de locuitori. O parte din aceste venituri mergeau la mănăstire iar o parte se utilizau pentru administrarea celor trei mitoace arătate mai sus. În anul 1846, veniturile moșiilor au fost de 16027 lei iar în anul 1849 de 8939 lei.

Aceste sate au rămas în posesia mănăstirii Neamț și Secu până la secularizarea averilor mănăstirilor pământene prin decretul nr. 4381 emis de către Alexandru Ioan Cuza, la 1 iunie 1859²⁰.

Documentele expuse mai jos au fost descoperite la Serviciul Județean al Arhivelor Naționale din Iași, fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dos. 114/1846, 174 de file, ce poartă denumirea „Semele părinților egumeni de la monastirea Secul și schitul Vovidenia și ale nacialnicilor metoacelor monastirei Neamțu” și 174/1849, 279 de file, „Sama de cheltuelile monastirei Neamțu și Secul pe anii 1849 și 1850”. În aceste acte sunt reflectate veniturile și cheltuelile realizate de metoace pentru întreținerea lor dar și a mănăstirii Neamț și Secu la jumătatea secolului XIX.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*, p. 170.

¹⁹ *Ibidem*, p. 170.

²⁰ „Buletinul Oficial al Moldovei”, nr. 47, anul XXVII, Iași, 11 iunie 1859.

1.

1846 decembrie 29.

Sama moșilor Vânători, Petricani și Mănești din ținutul Neamț ale Mănăstirii Neamț și Secu pe anul 1846.

Samma mitohului Vânătorii, Măneștii și Petrecanii.

1846 decembrie(e) 29

Banii priimiți de mine gios iscălitul pe felii de producturi de pi moșia Vânătorii, Petricanii și Măneștii precum mai gios să arată anumi pi anul 1846.

Lei	Păr(ale)		Arătare	Rămășița lei
3757 840	10	400	Priimiți din cămara mon(asti)rei Priimiți pi morile date în posăsăe, însă: Neculai Anastasău pi o moară cu o piatră a Hrincului ci o are în posăsăi pi vremi de 6 luni de zile.	
		400	Costantin Tăpălagă pi moara ci o țani în posăsăi	
		40	Preutul Ionică pi morișca sa bezman pi un întreg an	
		840		
666		300	Priimiți de la cei cu chiole de învălit sucmani, însă:	
		50	Timofte chioariu din Mănești pi un an	
		50	Ioan Hapu pi un găvan pi un întreg an	
		56	Pavăl olariu pi un an pi un găvan	
		50	Sava Gherasămoi pi 2 găvani cu 39 lei rămășița de an	83
		50	Vasăli sãn Sămioan Condre pi un găvan pi un an	
		60	Vasăli Condre pi un găvan pi un an	
		666	Vasăli sãn Pavăl olariu pi un găvan	
455			Vătavu Grigore pi un găvan pi un întreg an	
		71		
		72	Priimiți pe velniți, însă:	
		72	Nicolai Anastasău	
		240	Meșil Iustăr evreu pi 2 căldări	
		455	Năstasă Rusu pi 2 căldări	
390			Sulgeru Chiriac Fasolă	
		100		
		100	Priimiți de la cei tocmiț(i) pentru boirescu Sămioan sãn Vasăli Hrincu pi grădina Hrincului	
		120		

6108	10	70 390		Lupul Nemcioi ce-i pe(n)t(r)u boirescul să pi un an întreg Ioan Chipara pe(n)t(r)u grădina ci o ari pi moșii Vasăli a diiaconului pe(n)t(r)u boirescul lui pi un an	
------	----	-----------	--	---	--

Tot priimiturile.

Lei	Păr(ale)	lei	Păr(ale)		Rămășița lei
6108 650	10	500		Suma urmii Priimiți pi orânzi, însă: Ștefan sãn dascalu Toader pi orănda din Petricani Cluceriu Vasăle Gorgos pi orănda din Mănești	
1050		650		Priimiți pi 75 părechi boi ci au fost la suhatul din Petricani	
328		30		Priimiți di la zăcelnici, însă: Ioan Lencă pi 3 ciferturi	10
		45		Ioniță Chirilă pi 3 ciferturi	15
		40		Gavril petrar pi 4 ciferturi pi un an	
		45		Ștefan petrar pi 3 ciferturi	15
		40		Gheorghii Necoară pi 4 ciferturi pi un an	
		60		Ichim Ababii pi 4 ciferturi pi un an întreg	
		20		Ioan Rusu zăt Dărăban ci-i pi 2 ciferturi	20
	20	6		Pavăl petrar	34
		15		Pavăl olariu pi un cefertu	45
		15		Ștefan Bejan pi un cefert pol	25
		12		Ilii sãn Pavăl olariu cel mari	28
		328			
767		120		Priimiți din condeile rămasă din anul 1845, însă: Costantin Tăpălagă pentru boirescu	
		50		Ioan Hapu pi chioă de sucmani	
		60		Leiba Bărgăo(a)nu pi velniți	
		188	20	Chiriac Fasolă pi velniți	
		72		Meșil Iustăr pi velniți	
		36		Năstasă Rusu pi velniți	

8903	30	30 35 57 40 688	20	Toad(e)r Bărsanu pi bir Ioan Țurcanu pi bir Pavăl petrar pi bir Ștefan Bejan pi bir	
------	----	-----------------------------	----	--	--

Tot priimturile.

Lei	Păr(ale)			Arătare	Rămășița lei
8903	30	688	20	Soma urmii Soma al doile din urmă Irimia Usturoi pi chioă Smaranda lui Ioan Zug(r)avu pi scutială Nechita Rotariu pi scuteală Ghiorghie Șfarghie pi scuteială Vasăle olariu pi scuteială	
35 8939	20 10	767	20	Priimiți pi un cal bătrân Adică opt mii noauă suti triizăci și noauă lei și zăci părăli cuprind toate priimirile arătate acum. <ss> Timothei monah	
498		144		Condeile rămasă din sămile anilor 1845 și 1846, însă: Leiba Bărgăoanu evreu pi velniți adică: 72 din anul 1845 bezmen pi 2 căldări 72 din anul 1846 bezmăn pi 2 căldări	
		144		144 Bezmen de la Calmăn făinariu evreu pi velniți, adică: 72 din anul 1845 pi 2 căldări 72 din anul 1846 pi 2 căldări	
		39		144 De la Ștefan sãn Apostu Suvac banii scutellii pi anu(1) 1845	
		16		Nechita Rotariu tij banii scutellii anu 1845	
		5		Ioan Țurcanu tij banii scutellii pi anu 1845	
		50		Ioan Toplicianu din Petricani pi chioă pi anu 1846	

498		50 50 498		Pasăl Dilha tij pi chioă pi anul 1846 Irimiia Usturoi pi chioă pi anul 1846 Adică patru suti noaăzăci și opt lei fac rămășățuri. <ss> Timothei monah
-----	--	-----------------	--	--

Banii întrebuințați în cheltuelile mitoacilor Vânătorii, Petricanii și Măneștii pi anul 1846 din la 28 noiembrie anul 1845 până la 28 decembrie anul 1846 precum mai gios să arată.

Lei	Păr(ale)	Lei	Parale	Arătare
1072	10	800	10	Am plătit pi 65 pol fălci iarbă de coasă, însă: Pi 48 pol fălci la satul Humuleștii, căti 16 lei, 20 păr(ale) falciia
		272		Pi 17 fălci la satul Ghindăo(a)ni, căti 16 lei falciia
		1072	10	
3272				10 fălci pol date la Vânători 8 fălci date la Timișăști <u>47 fălci date la Tăciunile</u> 65, 40
		337		Bani cheltuiți cu îmbunătățire a doauă mori din nou
		289		
		6	10	Pi 150 ocă her săbir
		1000		Pi 170 ocă her nemță(s)c
		224		Pi una ocă criți
		15		Plata lemnarilor stoleri
		792		Pi 64 pai cui de draniță
				Pi trii ocă cui de taban
		372	30	Pi 197 stănjăni gospod și 2 palmi săpătura la amândouă gărlile cu straturile morilor.
		30		Pi 10 palmi pol pietri di moară
		55		Cheltuiala la aducire pietrilor di la Hărlău
		44		Pi doauă pol vedri rachiu s-au dat la lucrători
		96		Plata la petrari pi facire a doauă sobi cu ogigurile l(o)r și un ogiag mari zidit din pământ scos afară
104	20	11		Pi 32 mii de draniți
		3272		Pi patru fereste de steclă la smândouă morili
		60	20	
		44		
		104	20	Pi noauăsprăzăci ocă untulemnu, însă: Pi unsprăzăci ocă pe(n)t(r)u bisărici Pi opt ocă pe(n)t(r)u mitoaci
4448	30			

Tot cheltueli

Lei	Păr(ale)	Lei	Pă(rale)	Arătare
4448 454	30			Soma urmii Pi opt piei di boi și di vacă pe(n)t(r)u încălțări, însă: Pi 6 piei nilucrati pe(n)t(r)u opinci Pi 2 piei lucrati pe(n)t(r)u ciboti
		328 126 454		
209				Pi lumănări de său pe(n)t(r)u mitoaci și său pe(n)t(r)u mori, însă: Pi 50 ocă lumănări de său pe(n)t(r)u mitoaci Pi 20 ocă său pe(n)t(r)u mori
		164 45 209		
471	24			Pi 256 ocă her nemță(s)c și săbir pe(n)t(r)u mitoaci, însă: Pi 60 ocă her săbir Pi 196 ocă her nemță(s)c
		135 336 471	24 24	
125	36			Pi pești sărat și pro(a)spăt luat în rânduri, însă: Pi 23 ocă moron luat (în) rânduri Pi 36 ocă pești pro(a)spăt luat în rânduri
		53 72 125	36 36	
2273	7			Pi feliurimi de cheltueli, însă: Pi 10 ocă, 150 dram(u)ri lumănări de ceară pe(n)t(r)u bisărici Pi 10 ocă orez pe(n)t(r)u mitoaci Pi 2 ocă pol chiperiu Pi 10 ocă, 100 dram(u)ri oloiu Pi 6 ocă maslini Pi 19 vedri pol rachiu pe(n)t(r)u mitoaci Pi 16 vedri brânzi Pi 60 ocă carni la lucrători Pi 11 vedri pol vin pe(n)t(r)u bisărică și pe(n)t(r)u musaferi
		189 22 10 25 12 229 180 30 80 779	20 20 20 26	
7982	17		26	

Tot cheltueli

Lei	Păr(ale)	Lei	Pă(rale)	Arătare
7982	17			Soma urmii Soma al doile din urmă Pi trii părechi ciuboti pe(n)t(r)u părinți Pi 11 ocă frâncie pe(n)t(r)u cară Pi opt pai cui de draniți pe(n)t(r)u mitoh Pi 10 mii draniți tot la mitoh Pi un toh hărtii de scris Pi 126 merți grău de ciuruit
		779 48 24 28 25 13 46	26	

7982	17	10	20	Pi 34 hârleți de her de Baia
		15	30	Pi 40 covățali și 500 linguri
		15	30	Pi 6 săti, 2 desă și 4 mai rari
		2	26	Pi un fânar la grajdiu
		9		Pi una ocă hribi
		8	10	Pi 2 meșini la hamurili cailor
		2	20	Pi untu de naft pe(n)t(r)u boi
		267	28	Plata herarilor cari lucrezi în mitoh
		25		Pi 5 ocă cui de taban pe(n)t(r)u un coșăriu
		16		Pi 2 cergi pe(n)t(r)u cai
		6	20	Pi 6 chingi tot pe(n)t(r)u cai
		10	20	Pi șapți traiste pe(n)t(r)u cai
		22		Pi 22 ocă dohot pe(n)t(r)u cară
		6		Pi oali la bucătării
		40		Pi 10 coasă de cosăt la iarbă
		5	10	Pi niște cheltueli la cibotărie
		10	30	Pi niști cămeș(i) la băeții cari slujă(s)c în mitoh
9				
12		Pi doauă ocă, 300 dram(u)ri sopen bun și prostu		
1458	30	Pi un cântariu mic la chelării		

Tot cheltueli

Lei	Par(ale)	lei	parale	Arătare
7982	17			Soma din urmă
		1458	30	Soma al doile din urmă
		57		Bacșășuri părințil(o)r, ficioril(o)r și preoților la sărbători
		3	32	Pi 2 guri de ham pe(n)t(r)u cai și 2 căpestri
		163		Pi 3260 oao pe(n)t(r)u mon(asti)ri la Învieri și în alte rânduri
		360		Răscumpărare unii casă cu livada ei a diiaconului lui Neculai Dontu și au rămas a mon(asti)rii
		50		
		68		Răscumpărare unii livezi a lui Ioan Bodescu
		49	35	S-au dat olarilor ci au făcut oale de acoperit
		6		La plata năsăpului ci au dus la Săcu
2218	5	18		Pi o săceală cu peria ei pe(n)t(r)u cai
				Pi iarbă prav haliciuri la pușca și pe(n)t(r)u paza păpușoilor de porci sălbatici
		38	30	Plata cojocarilor pe(n)t(r)u lucrare a șapți cojoaci
		2273	7	Pe(n)t(r)u părinții și pe(n)t(r)u băeții din mitoh
		14		Bani cheltuiți în lefile argaților tocmiți cu anu(l), însă:
		88	12	

10200	22	78	7	Nicolai a Petrii
		32	8	Dumitru Cămpăniții
		46	6	Ioan Bălănel bucătar
		58	18	Ghiorghi Rahău
		68	4	Mihalachi văcariu
		112	22	Ioan Cărcia porcariu
		137	37	Ioan Habghic vezătiu
		91	10	Ioan Botescu
		21	20	Ghiorghi sãn Ghiorghie Lazăr
		748		Andrei Crețăscu din Petricani Costantin Gălățan

Tot cheltueli

Lei	Par(ale)	lei	parale	Arătare
10200	22			Soma din urmă
		748	24	Soma al doile din urmă
		42	14	Gavriil sãn Ilii Cucuș
		51	3	Grigore Bodaiu
		88	23	Pavăl Booriu
		77	35	Iacob sãn Iapavăl Booriu
		59	35	Vasăle sãn Solomon Topliceanu
		141	20	Vasăle cibotariu
		106	10	Vasăle Cămpanu
		133	38	Toader sãn Ioan cibotariu din Petricani
		99		Ghiorghii Isachi
		34	30	Toader cibotariu bucătar din Brusturi
		39	13	Ioan Ticu mangalagiu
		119		Ghiorghii, nepot O(a)ncii
		92		Vasăle Lipan
		88	30	Gavriil sãn Ilarii
		32	30	Ioan Pipirigeanu
		79		Ioan Cotolacu
		27	10	Alecsa zăt Ilarii
		13	10	Toader Săle
137		Lazăr sãn Grigore Lazăr		
6		Vasăle a Iftimio(a)e		
702		2218	5	Banii dați la plugari, însă:
		16		Vasăle sãn Petre Postolachi pi 1 lună
		16		Vasăle Amuto(a)i pi 1 lună
		36		Neculai sãn Vasăle Amuto(a)i pi 2 luni
		16		Gavriil sãn Vasăle Săle pi 1 lună
		24		Vasăle a Cămpăniții pi 1 lună pol
10902	22	108		

Tot cheltueli

Lei	Păr(ale)	Lei	P(ă)r(ale)	Arătare
10902	22	108		Soma din urmă
		32		Soma al doile din urmă
		16		Nicolai Rusu pi 2 luni
		16		Zahariia sãn Ștefan a Nechitei una lună
		16		Vasăle sãn Ioan Tala pi una lună
		16		Ioan Buhnă pi una lună
		16		Ștefan sãn Vasăle Ignatu pi una lună
		8		Vasăle Brebăn pi pol lună
		16		Isachi din Petricani pi una lună
		20		Petre Mahmet pi una lună
		20		Nicolai sãn Petre rotariu pi una lună
		20		Vasăle sãn Gavriil Gologan pi una lună
		24		Vasăli Pipirigeanu pi una lună pol
		30		Costantin sãn Irimiia pi 2 luni
		30		Ioan sãn Iftimi pi 2 luni
		30		Vasăle sãn Mihai Mățu
		300		Le(a)fa vătavului Grigore Booran pi anul
		702		1845
10902	22			Adică zăci mii noauă suti doi lei doauă zăci și do(u)ă părăli fac toate cheltuelile precum să arată anumi <ss> Timothei monah

Întoarci

Lei	Par(ale)	Perilipsis
1090	22	Cuprindu scăderile
2	10	Cuprindu încărcăturile
8939	12	Adică una mie noauă suti șasăzăci și trii lei doauăsprăzăci părăle
1963		întrec mai mult cheltuiț(i) carii acum i-am priimit din cămara mon(asti)rii <ss> Timothei monah

SJAN Iași, fond MCIP, 114/1846, f. 1-6.

2.

1850 decembrie 21.

Sama moșiilor Vânători, Petricani și Mănești din ținutul Neamț ale Mănăstirii Neamț și Secu pe anul 1850.

Sama mitoacilor Vânătorii, Petrecanii și Măneștii pe anul 1850

Însămănare de banii priimiți de mine gios iscălitul de pi feliori de producturi de pi moșiia Vânătorii, Petricanii și Măneștii pi anul 1850.

Lei	Par(ale)	Lei	Par(ale)		
900	17			Din camera mon(asti)rii rămași din sama anului trecut	
4120		2000		Priimiți pi suhaturi, însă:	
		1000		Pi suhatul din Petricani	
		1120		Pi suhatul din Mănești	
				Pi suhatul din Vânători pi 40 părechi boi și 23 vaci	
6256	20	4120		Priimiți pi mori	
		2368		Pi moara di la Mănești pi 800 merți păine ci s-au măcinat cu plată	
		1151	20	Pi moara de supt Cetate pi 56 merți păpușoi strănși din vamă și s-au vândut cu bani	
		1183		De la Gavriil Rusu pi moara di la Hrincu bez 16 lei, 20 pãrale ci i-au luat pãr(intele) Chirilaș giugãrit pi lemni	
		514		De la Meșil jid(o)v pi moara din Condreni pi șasă luni	
		1000		De la Vasãle Tãpãlagã pi 2 mori, însă:	
				600 pi moara din Fagi	
				400 pi moara din Gura Sãscuții.	
			-		
			20	1000	
		40		De la preutul Ionicã pi morișca sa embaticul anului acista.	
1000		6256		Priimiți din orãnze, însă:	
		500	18	Pi orãnda din Petricani	
		500		Pi orãnda din Mãnești	
1250	18	1000		Priimiți de la cei cu chiole de învãlit sucmani, însă:	100
				De la chioo din Mãnești pi anul acista	
				De la Sava Gherasãmoi pi 2 gãvani	
		603		De la Ioan Hap pi 1 gãvan și mai rămãne sã dei	
		190		Di la Ioan sãn Vasãle Ursachi pi 1 gãvan și mai rămãne sã dei	33
		62			
		75		Di la vãtavu Grigore pi 1 gãvan	
				De la Ilie sãn Pavãl olariu pi un gãvan	20
		60		De la Toader a Lupului pi 1 gãvan	
		95		Di la Ioan Topliceanu din Petricani pi chioa sa	

800	14327	15	95	anu(l) acista	
			70		
			1250		
			60		
			60		
40	Priimiți di la ce pi scutială, însă: De la Ichim a Babii De la Ioniți Chirilă De la Vasăle Platon				
160					

Tot priimituri

Lei	Par(ale)	Lei	Par(ale)		
14327	15			Soma din urmă	
690		160		Sama al 2 le a urmii	
		40		De la Ghiorghii Necoară	
		40		De la Gavriil chetrariu	
		60		De la Ștefan chetrar	
		40		De la Ioan Rusu zăt Dărăbancii	
		60		Di la Ioan chetrar	
		60		De la Ioan Topliceanu	
		60		De la Nicolai Ciubăr	
		60		De la Vasăle David	
		60		De la Vasăle Ghidoarcă	
		60		De la Vasăle Bodroncea	
		60		De la Nicolai a Rusului	
		40		De la Coștantine Răpanu	
		800			
		150			
120	De la Ichim a Babii				
120	De la Ioniți Chirilă				
120	De la Sămioan Rusu				
120	De la Ioan Chipara				
100	De la Lupu Niamțoicii				
80	De la Nică Afilimoneasăi				
30	De la Floare Șăndroi				
690					
860				Priimiți pi 230 prăjăni loc ci s-au dat cu plată, însă:	
		60		Di la Ionică Boorian pi 90 prăj(i)ni	
		50		Di la vătav Grigore pi 100 prăj(i)ni	
		40		De la Sămioan Rusu pi 40 prăj(i)ni	
150				Priimiți din condeile rămasă din anul trecut 1849, însă:	
240				De la slugeriu Chiriic Faselă pi velniți	
71				De la Nicolai Anastasău pi velniți	

16027	15	40 95 22 120 30 70 110 798	20 20	Preutul Ioan pi morișca sa embaticu De la Ioan Hap pi chioa Di la Vasăle săn Sămioan Condre pi chioa De la Vasăle Tăpălagă pe(n)t(r)u boirescu De la Pavăl Tălpălaru pi boirescu De la Ioan Topliceanu din Petricani pi chioa De la orănda din Mănești și mai rămăn să dei	200
-------	----	---	------------------------------	--	-----

Tot priimituri

Lei	Par(ale)	Lei	Par(ale)	
16027	15	798 12 49 860	20 20	Soma din urmă Soma al 2 le a urmii De la Pavăl olariu pi chioao De la Toader a Lupului pi chioao
16027	15			Adecă șasă sprețaci mii doăzăci și și șapte lei, 15 părăle cuprinde toate priimirile precum anumi să arată întru aceasta samă decemvrie 21 <ss> Timothei monah

S-au trecut la condică decemvrie, 22, 1850.

Însămnare de banii întrebunțați de mine gios iscălitul în cheltuelile mitoacilor Vânătorii, Petricanii și Măneștii pi anul 1850 precum mai gios să arată acum.

Lei	Păr(ale)	Lei	Par(ale)	
416		266 416 416		Plățiți pi răscumpărare a doă casă, însă: Pi o casă a lui Gavriil săn preutul Nicolai Pi o casă de la Ioan Măriian
1050		350 700 1050		Plățiți pi 32 merți sămănți de cănipă pe(n)t(r)u oloi, însă: Pi șapți merți căți 50 lei merța Pi 25 merți căți 28 lei merța
131		86 45 131		Plățiți pi 24 ocă, 150 dram(uri) untu de lemnu, însă: Pi 16 ocă, 150 dram(uri) pe(n)t(r)u bisărici Pi 8 ocă pe(n)t(r)u mitoaci
799	27	685 113 799	37 30 27	Plățiți pi 502 ocă și 270 dram(uri) her niamță(s)c și săbir, însă: Pi 452 ocă her niamță(s)c Pi 50 ocă, 270 dram(uri) her săbir
				Plățiți pi 16 ocă, 300 dram(uri) oloiu, însă:

67	10	39	10	Pi 9 ocă, 200 dram(uri) pe(n)t(r)u cișmiao spitalului
		28		Pi 7 ocă, 100 dram(uri) pe(n)t(r)u mitoaci
		67	10	
7689	35	1296		Plățiți pi feliuri de cheltueli, însă:
		575		Pi 6480 oale pe(n)t(r)u cișme câte 200 lei mii
		358	20	Pi 16 chei de bou și de vacă pe(n)t(r)u ochinci
		617	20	Pi 18 ocă, 50 dram(uri) lumânări de ceară la bisărici
		197		Pe 20 vedri și 7 ocă rachiu pe(n)t(r)u mitoaci
		712		Am dat adaos la chimbare unui cal pe(n)t(r)u mitoh
		109		Pi 189 pai cui de draniți
		164	11	Pi 27 ocă, 100 dram(uri) de său
				Pi 50 ocă, 250 dram(uri) pești sărat și prospăt la mitoaci
				Am cheltuit la spitalul rușilor
		567	28	Pi 5000 oao, s-au cumpărat de Înviere pe(n)t(r)u mon(asti)re
		250		Am cheltuit cu rădicare planului la Târgu Niamțului
		400	18	Am plătit pi 22 litri pol piatră pe(n)t(r)u var din cari au
		270		eșit var arsu gata 97 merți
				Pi 16 vedri vin luat rânduri pe(n)t(r)u mitoaci
		215		
		5732	17	
10153	32			

Tot cheltueli

Lei	Păr(ale)	Lei	Păr(ale)	
10153	15			Soma din urmă
		5232	17	Soma al 2 le a urmii
		473		Am plătit lemnarilor ci au lucrat la coșări
		542	20	Am plătit pi 217 mii de draniți di făcut în păduri
		47		Am plătit la cruitor pe(n)t(r)u hainile părinților
		61	15	Cheltuiala drumului când au cumpărat sămânța
		5	24	Unui măhal de au pus un poloboc cu oloi în car
		14	26	Pi 288 coț(i) găitan pe(n)t(r)u hainile părinților
		87	20	Pi patru părechi ciboti părinților
		51	15	Pi 18 ocă, 300 dram(uri) frânghii pe(n)t(r)u boi și cară
		27		Pi 9 coasă pe(n)t(r)u oțal
		22		Pi un top hărtii de scris
		8	30	Pi șapte săti pe(n)t(r)u cernut făină
		5		Pi 4 ciuri de teiu
		8		Pi 1 săcelă cu perii ei pe(n)t(r)u cai
		17	20	Pi 3 ocă, 200 dram(uri) criți pe(n)t(r)u mori
		13	20	Pi 9 traiste pe(n)t(r)u cai
		8		Pi 4 chile de chilit herăle plugului
		6	20	Pi 6 chingi pe(n)t(r)u cai
		18	20	Pi 3 ceauni, unu(l) mari și 2 mici

		3	20	Pi 2 testeli linguri pe(n)t(r)u mitoh
		7	15	Pi 2 sapi și un hârlețu
		6	35	Am tocmit niști giamuri la fereste
		17		Pi 3 ocă, 364 dram(uri) chiperiu
		64		Am plătit la herari în rânduri
		10		Pi 1 ocă aramă, merimet la o caldare
		9	30	Pi stecli pe(n)t(r)u mitoh
		22	20	Pi 15 ocă, 300 dram(uri) orez
		43	20	Pi 8 ocă cui de taban
		80		Pi 120 ocă carne pe(n)t(r)u argați
		100		Pi 100 ocă brânzi
		28		Pi 12 ocă masline
10153	32	7542	27	

Tot cheltueli

Lei	Păr(ale)	Lei	Păr(ale)	
10153	15			Soma din urmă
		7542	27	Soma al 2 le a urmii
		19	12	Pi 5 ocă socon bun și prospăr
		17		Lui Vasăle Olariu de au făcut 2 găvani la chio din Mănești
		43	26	S-au cheltuit de părinți și ficioni umblând la drumuri
		67	20	S-au plătit de lucru pi 45 ocă lână pe(n)t(r)u sucmani
		7689	35	
3455	6			Plățiți în hacurile argaților, însă:
		148	17	Petre Postolachi
		99	30	Vasăle sãn Nicolai Ticu
		143	38	Ștefan din Petricani
		35	30	Nicolai din Petricani
		24	16	Vasăle Solomon tij
		23	25	Ilie Băetu
		74	20	Grigore Bodaiu Bodale
		81	16	Vasăle Cămpanu
		88	5	Andonii sãn Nicolai Afloarei
		39		Ghiorghii Crudu
		45	17	Ioan Negreiu
		70	15	Ioan Habghic
		55	36	Nică Coșofrețu
		120	28	Păvăl vezătiu
		70	10	Vasăle Doboș
		114	9	Vasăle Lipan
		109	35	Ioan Bălănesc(u)
		28	25	Iacov sãn Păvăl Lozoschi
		132		Vasăle Condre
		46	30	Ioan Cotelac
		120	30	Toader sãn Niți

13608	38	92 100 1867	30 35 17	Dumitru Căpcană bucătar Ioan Cărcea porcariu
-------	----	-------------------	----------------	---

Tot cheltueli

Lei	Păr(ale)	Lei	Păr(ale)	
13608	30			Soma din urmă
		1867	17	Soma al 2 le a urmii
		151		Ioan Chiliuț
		175	25	Toader Cotolac
		112	12	Ioan Bodescu
		84		Ioan Cucoșăl
		44	30	Ioan Trifan
		51	5	Toader Ticu
		95	33	Vasăle Pichiu
		19	10	Andrei Crețăscu
		86	25	Dumitru sãn Sămi(o)an (a) Anii
		25	20	Nicolai Vrănceanu
		10	15	Ghiorghii Păscariu
		8	20	Apostu Boghian
		101	34	Vasăle Gănga
		128	30	Toader Pipirigeanu
		95	20	Alecsa zăt Ilari
		24		Ioan a Honcului
		130	20	Alecsandru văcariu
		42	10	Nicolai Curcă
		200		Ioan Murariu din Mănești
603	3	3455	6	
		25		Plățiți la plugari cu luna, însă:
		30		Nicolai Aradului pi 1 lună pol
		16		Nicolai Ticu pi 2 luni
		16		Vasăle cãn Ioan Iordachi 1 lună
		16	28	Nicolai Țămure pi 1 lună
		18		Vasăle Bodroncea pi 1 lună
		16		Vasăle Gogu pi 1 lună
		32	20	Apostu Arsăne pi 2 luni
		8		Ioniți Scripcariu pi 15 zile
		25		Ghiorghii Țămure pi 1 lună pol
14212	1	187	8	

Tot cheltueli

Lei	Păr(ale)	Lei	Păr(ale)	
14212	1			Soma din urmă
		187	8	Soma al 2 le a urmii
		16		Petre sãn Niți a diiaconului pi 1 lună

14212	1	32	35	Vasăle Chiliuț pi 2 luni Ghiorghii Topoliceanu pi 1 lună Ioan sãn Ștefan pi 2 luni Petre Ungurianu pi 1 lună Leafa vătavului Grigore pi anul 1850
		16 35 16 300 603		
Adecă patrusprezăci mii doâ suti doisprezăci lei și una para fac toate cheltueele(le) precum sânt arătate anumi în sama de față 1850, decemv(rie) 21 <ss> Timothei monah				

Perilipsis

Lei	Par(ale)	
16027	15	Fac toate priimirile
14212	1	Cuprinde toati cheltuelile
1815	14	Adecă una mie opt sute cinsprezăci lei, 14 părăle prisosesc necheltui(i) cătră întâi ghen(a)r 1851
557		1850 decemv(rie) 21
1258	14	Scad ce are să-i dea di(n) pi chiria vinului Una mie doauă sute cincizeci și opt lei, 14 par(ale) rămăne a mă încărca pe anul viitor 1851 <ss> Timothei monah

S-au trecut la condică decemv(rie) 22

Condeile rămasă di la cari nu s-au priimit nicicum bani precum mai gios să arată anumi din ci an fiișticari și pi ci product.

Lei	Păr(ale)	Lei	Păr(ale)	
360		72		La Calmãn fãinariu jid(o)v rămășiți pi velniți, însă: Pi anul 1845, pi 2 căldări Pi anul 1846, tij Pi anul 1847, tij Pi anul 1848, pi 1 căldare Pi anul 1849, pi 2 căldări Pi anul 1850, pi 1 căldare
		72		
		72		
		36		
		72		
		36		
		360		
		324		
72				
72				
72				
72				
324				
324		72		La Meșil Iostâr jid(o)v, tot pi velniți, însă: Pi anul 1847, pi 2 căldări Pi anu 1848, tij Pi anul 1849, tij
		72		
		72		

216	108 324		Pi anul 1850, pi 3 căldări
	108 72 36 216		La Năstasă Rusu tot pi velniți, însă: Pi anul 1848, pi 3 căldări Pi anul 1849, pi 2 căldări Pi anul 1850, pi 1 căldare
930	240 71 190		Pi feliuri de rămășiți, însă: La slugeriu Chiriac Fasolă pi velniți La Nicolai Anăstăsău pi velniți La Ghiorghi sãn Sămi(o)an Hap pi chiao, ani 1849 și 1850 La Vasăle sãn Pavăl Olariu, însă: 47 lei, 20 păr(ale) anul 1849 și 95 lei pi anul 1850, tot pi chiao
	142	20	Pavăl Tălpălaru pi boirescu, anul 1850
	70 120 57 40 930		Vasăle Tăpălagă pi boiresc, anul 1850 Pavăl Chetrar pi scute(a)lă, anul 1850 Pavăl Olaru pi scute(a)lă, anul 1849
2124		20	

2124 Adică două mii una sută douăzeci și patru lei cuprind toate datorieli ci au a să scoate di la însămnăți în această condică în anu(l) viitori.

<ss> Timothei monah

SJAN Iași, MCIP, 174/1849, f. 117-122

BIBLIOGRAFIE

Izvoare inedite

SJAN Iași, MCIP, 174/1849, f. 117-122.

SJAN Iași, fond MCIP, 114/1846, f. 1-6.

Izvoare edite

Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centrală a Statului, vol. II, 1621-1652, întocmit de Mihai Regleanu, Iulia Gheorghian, Veronica Vasilescu și Doina Duca, D.G.A.S., București, 1959.

Codrescu, Theodor, *Uricariul sau Colecțiune de diferite acte care pot servi la istoria românilor*, vol. IX, Tipo-litografia „Buciumului Român”, Iași, 1887.

Documenta Romaniae Historica, A, Moldova, vol. VII (1571-1584), vol. întocmit de Ioan Caproșu, Editura Academiei, București, 2012.

Documente privind istoria României, A, Moldova, veacul XVII, I (1601-1605).

Popovici, Arhimandritul Andronic, *Istoria sfintelor Mănăstiri Neamț și Secu*, vol. II, *Studiu introductiv* realizat de către pr. Dorimedont Bădărău, transcrierea și prelucrarea textului Ion Gumenâi, editura Lexon Prim, Chișinău, 2019.

Periodice

„Buletinul Oficial al Moldovei”, nr. 47, anul XXVII, Iași, 11 iunie 1859.

Costin Clit, *Documente privitoare la istoria Mănăstirii Secu (I)* în „Prutul. Revista de Cultură. Huși, serie nouă, anul VII (XVI), nr. 1 (59)/2017, p. 141-194.